

svo á, eins og á stendur, að ákvæði 2. mgr. 65. gr. vegalaga standi þessu ekki í vegi. Hins vegar þykir sýnt, að stefnandi, sem skömmu áður hafði ekið yfir brúna, hafi ekki gætt allrar þeirrar varúðar, sem af honum mátti krefjast. Verður hann því sjálfur að bera hluta af tjóni sínu. Þykir rétt að skipta sök þannig, að ríkissjóður bæti stefnanda tjón hans að $\frac{3}{5}$, en stefnandi beri sjálfur $\frac{2}{5}$ hluta tjóns síns.

Rétt þykir, að málskostnaður í þessum þætti málsins falli niður.

Bjarni K. Bjarnason borgardómari kvað upp dóm þennan ásamt meðdómendum Hákonni Ólafssyni og Pálma R. Pálmasynti verkfræðingum.

Dómsorð:

Stefndu, fjármálaráðherra og samgönguráðherra f. h. ríkissjóðs, bera skaðabótaábyrgð á $\frac{3}{5}$ hlutum þess tjóns, sem stefnandi, Gunnlaugur Sigurðsson, varð fyrir hinn 21. ágúst 1970, er bifreið hans U 1220 skemmdist í veltu.

Málskostnaður í þessum þætti málsins fellur niður.

Föstudaginn 22. júní 1973.

Nr 89/1973: **Ásgeir Hannes Eiríksson**

gegn

Borgarstjóranum í Reykjavík

f. h. borgarstjórnar Reykjavíkur

Heilbrigðismálaráðherra

f. h. heilbrigðismálaráðuneytisins og

Dómsmálaráðherra

f. h. dómsmálaráðuneytisins.

Dóminn skipuðu hinir reglulegu dómarar Hæstaréttar.

Kærumál. Frávísunardómur úr gildi felldur.

Dómur Hæstaréttar:

Sóknaraðili hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með kæru, sem héraðsdómaranum barst 15. maí 1973 og Hæsta-

rétti 5. júní s. á. Krefst hann þess, að hinum kærða frávísunardómi verði hrundið og lagt fyrir héraðsdómara að dæma málið að efni til. Þá krefst sóknaraðili kærumálskostnaðar óskipt úr hendi varnaraðilja.

Varnaraðiljar krefjast þess, að hinn kærði dómur verði staðfestur. Borgarstjórinn í Reykjavík f. h. borgarstjórnar Reykjavíkur krefst kærumálskostnaðar úr hendi sóknaraðilja, en af hendi annarra varnaraðilja er kærumálskostnaðar ekki krafizt.

Svo sem rakið er í héraðsdómi, gerir sóknaraðili þá dómkröfu í máli þessu, að ógild verði dæmd synjun borgarstjórnans í Reykjavík frá 3. febrúar 1972 um leyfi handa sóknaraðilja til að halda hund á heimili sínu. Málsefni þetta er nægilega sérgreint, og eru ákvæði 67. gr. laga nr. 85/1936 því eigi til fyrirstöðu, að sóknaraðilja sé rétt að fá úrlausn dómstóla um þá kröfu sína. Ber því að fella hinn kærða frávísunardóm úr gildi og vísa málinu heim í hérað til lögleggrar meðferðar og dómsálagningar.

Eftir atvikum er rétt, að kærumálskostnaður falli niður.

D ó m s o r ð :

Hinn kærði frávísunardómur er úr gildi felldur, og er málinu vísað heim í hérað til lögleggrar meðferðar og dómsálagningar.

Kærumálskostnaður fellur niður.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 2. maí 1973.

1.0.

1.1. Mál þetta er höfðað með stefnu, þingfestri 19. febrúar 1973. Munnlegur málflutningur fór fram 11. apríl sama ár, og var málið dómtekið að honum loknum.

Stefnandi máls þessa heitir Ásgeir Hannes Eiríksson, til heimilis að Flókagötu 39, Reykjavík. Er hann varaformaður Hunda-vinafélagsins.

Stefndu eru borgarstjórinn í Reykjavík f. h. borgarstjórnar Reykjavíkur, heilbrigðismálaráðherra f. h. heilbrigðismálaráðuneytisins og dómsmálaráðherra f. h. dómsmálaráðuneytisins.

Í stefnu segir, að málið sé höfðað „til þess að fá skorið úr um

gildi þeirra ákvæða í eftirtöldum reglugerðum, sem kveða á um bann við hundahaldi í Reykjavík:

1. Reglugerð nr. 61 frá 12. sept. 1924.
2. Reglugerð nr. 11 frá 20. jan 1950, 161. gr.
3. 65. gr. lögreglusamþykktar fyrir Reykjavík nr. 2 frá 7. janúar 1930 ásamt áorðnum breytingum.“

Fyrir dómi kveðst stefnandi gera þessar dómkröfur: „Að viðurkennt verði með dómi, að synjun borgarstjórans í Reykjavík, með bréfi, dags. 3. febr. 1972, um leyfi til handa stefnanda að mega halda hund af íslenzku fjárhundakyni á heimili sínu, Flóka-götu 39, Reykjavík, sé ólögmæt.“

Jafnframt gerir stefnandi kröfu um málskostnað úr hendi allra stefndu in solidum að mati dómsins.

Stefndi borgarstjórinn í Reykjavík f. h. borgarstjórnar Reykjavíkur gerir þær kröfur, að synjun hans með bréfi, dags. 3. febrúar 1972, um leyfi til handa stefnanda að mega halda hund af íslenzku fjárhundakyni á heimili sínu, Flókagötu 39, Reykjavík, verði talin lögmæt og að honum verði dæmdur hæfilegur málskostnaður að mati dómsins.

Heilbrigðismálaráðherra f. h. heilbrigðismálaráðuneytisins og dómsmálaráðherra f. h. dómsmálaráðuneytisins krefjast sýknu af öllum kröfum stefnanda og málskostnaðar úr hans hendi að mati dómsins.

Sátt hefur verið reynd í máli þessu, en viðleitni í þá átt hefur engan árangur borið.

2.0.

2.1. Atvik máls þessa koma einkum fram í greinargerð stefnda. Segir þar, að þann 22. júlí 1969 hafi verið stofnaður í Reykjavík félgs-skapur, sem hafi hlotið nafnið Hundavinafélagið. Skyldi markmið félagsins m. a. vera að stuðla að því, að hundahald yrði leyft í þéttbýli og að settar yrðu reglur um hundahald af hálfu hins opinbera. Í samræmi við þennan tilgang félagsins hafi það leitað eftir því með bréfi til borgarstjórans í Reykjavík, dags. 21. október 1970, að borgarstjórn Reykjavíkur heimilaði hundahald í borginni á grundvelli reglna um hundahald, sem félagið hafi látið gera. Borgarráð hafi vísað erindi félagsins til umsagnar heilbrigðisráðs Reykjavíkur, lögreglustjórans í Reykjavík og Dýraverndunarfélags Reykjavíkur. Í greinargerðinni segir, að þegar umsagnir of-
antalinna aðilja hafi borið borgarráði um erindi Hundavinafélagsins, hafi borgarráð samþykkt eftirfarandi ályktun: „að fengn-

um umsögnum heilbrigðismálaráðs, lögreglustjóra og Sambands dýraverndunarfélaga Íslands, sbr. einnig bréf landlæknis, dags. 3. þessa mánaðar (þ. e. des. 1970) og bréf yfirdýralæknis, dags. 5. fyrra mánaðar (þ. e. nóv. 1970) mælir borgarráð ekki með því, að breytt verði gildandi reglum um bann við hundahaldi í Reykjavík, sbr. bréf Hundavinafélagsins, dags. 21. október s.l. Borgarráð beinir þeim tilmælum til lögreglustjóra, að um framkvæmd bannsins verði höfð hliðsjón af því, að nokkurt hundahald hefur viðgengist í borginni að undanfögnu, og telur borgarráð eðlilegt, að eigendum þeirra hunda, sem nú eru í borginni, verði veittur frestur til 1. september næstkomandi til að hætta hundahaldi, þó þannig, að hundar verði ekki leyfðir á almannafæri á þeim tíma og að réttmætum kvörtunum vegna ónæðis af hundahaldi verði sinnt.“

Þann 18. desember var framangreind ályktun borgarráðs afgreidd á fundi borgarstjórnar Reykjavíkur og samþykkt þar með 14 atkvæðum gegn 1. Þá segir í greinargerðinni, að er líða hafi tekið að þeim tíma, sem tilgreindur hafi verið í ályktun borgarstjórnar frá 17. desember 1970, hafi Hundavinafélagið ritað bréf til borgarráðs, dags. 14. ágúst 1971, þar sem þess var farið á leit, að borgarstjórn endurskoðaði afstöðu sína í ljósi upplýsinga, sem félagið hafði aflað hjá heimskunnum erlendum sérfræðingum á þeim staðhæfingum, sem fram kæmu í skýrslu heilbrigðisráðs Reykjavíkur og áður er getið og borgarstjórn grundvallað samþykkt sína á.

Bréfi þessu hafi borgarstjórinn í Reykjavík svarað með bréfi, dags. 1. september 1971, og þar hafi verið tilkynnt, að borgarráð mælti ekki með því, að gerð yrði breyting á samþykkt borgarstjórnar frá 17. desember 1970.

Í greinargerð segir, að stefnandi hafi ekki viljað una því, að honum væri meinað að halda hund á heimili sínu. Hann hafi því sent umsókn til borgarstjóra í Reykjavík, dags. 31. janúar 1972. Umsóknin hljóðaði svo: „Ég leyfi hér hér með að sækja um leyfi til að halda hund af íslenzku fjárhundakyni, á heimili mínu, samkvæmt rgj. 61/1924, sbr. 1. 8/1924 (nú 1. 7/1953). Ég skuldbind mig til þess að hlíta öllum reglum, er varða skráningu og hreinlæti í meðferð hunda.“

Borgarstjóri svaraði þessu erindi með bréfi, dags. 3. febrúar, en þar segir svo: „Eigi er unnt að verða við tilmælum yðar í bréfi, dags. 31. f. m., um leyfi til að halda hund að heimili yðar, sbr. ákvæði reglugerðar nr. 61 frá 12. september 1924 um hundahald

í Reykjavík, sbr. einnig ákvæði 161. gr. heilbrigðissamþykktar fyrir Reykjavík frá 25. janúar 1950.“

Stefnandi ítrekaði umsókn sína með bréfi 6. apríl 1973 á þeim grundvelli, að borgarstjóraskipti hafi orðið. Segir svo í bréfinu: „Með bréfi, dags. 31. janúar 1972, sótti ég undirritaður um leyfi til fyrrverandi borgarstjóra, Geirs Hallgrímssonar, til að halda hund af íslenzku fjárhundakyni á heimili mínu Flókagötu 39, hér í borg, en var synjað með bréfi hans, dags. 3. febrúar 1972.

Með tilliti til þess, að borgarstjóraskipti urðu þann 1. desember s.l., leyfi ég mér hér með að ítreka umsókn mína um leyfið.

Með því að fyrirhugaður er munnlegur málflutningur, miðvikudaginn 11. þ. m., bæjarþingsmáls þess, er ég hef höfðað af tilefni synjunar frá 3/2 1972, leyfi ég mér að vænta svars við umsókn þessari fyrir þann tíma.“

Svarbréf borgarstjóra er dagsett 9. apríl 1973. Er það efnislega á sömu leið og tilgreint bréf borgarstjóra frá 3. febrúar 1972.

Í málinu hefur verið lagt fram óstaðfest vottorð undirritað af Sigríði Pétursdóttur, Ólafsvöllum, Skeiðahreppi, Árnessýslu, hinn 15. marz 1973. Í því segir svo: „Af gefnu tilefni vottast hér með, að Ásgeir Hannes Eiríksson, Flókagötu 39, Reykjavík, formaður sambands dýraverndunarfélaga á Íslandi, hefur síðastliðin tvö ár haft í geymslu hjá mér hund af íslenzku fjárhundakyni.“

Ekki þykir ástæða að rekja gögn málsins frekar en nú hefur verið gert.

3.0.

3.1. Sóknarástæður stefnanda eru einkum á því reistar, að ákvæði reglugerðar nr. 61 frá 12. september 1924 um hundahald í Reykjavík, sbr. einnig ákvæði 161. gr. heilbrigðissamþykktar fyrir Reykjavík frá 20. janúar 1950 svo og 65. gr. lögreglusamþykktar hér í Reykjavík nr. 2 frá 7. janúar 1930 ásamt síðari breytingum, séu ógild, að því er varðar hundahald í Reykjavík. Stefnandi heldur því fram, að framangreindar réttarheimildir brjóti í bága við 66. gr. stjórnarskrárinnar, sbr. 8. gr. í Evrópuráðssamningi um verndun mannréttinda og mannfrelsis, sem kveði á um friðhelgi einkalífs manna, heimilis þeirra og fjölskyldu. Verði ekki á móti mælt, að í þessum rétti sé fólgin tvímælalaus réttur til þess að halda hund eða annað húsdýr á heimili. Einasta undantekningin, sem geti komið til, sé sú, að bann við hundahaldi sé nauðsynlegt, t. d. af heilbrigðisástæðum og styðjist við lög. Stefnandi vefengir, að framangreindar reglugerðir hafi nægjan-

lega stoð í lögum, þar sem samkvæmt lögum nr. 7/1953 sé ekki heimilt að banna hundahald í Reykjavík nema í heilbrigðisskyni og að nauðsynlegt sé til varna útbreiðslu á sullaveiki eða í það rýmsta til verndar heilbrigði. Heldur stefnandi því fram, að félagslegar ástæður hafi ráðið við setningu reglugerðanna um bann við hundahaldi, en slíkt sé óheimilt.

Þá hefur stefnandi hreyft því, að reglugerð nr. 61 frá 12. september 1924 hafi fallið úr gildi, um leið og lög nr. 8/1924 hafi verið felld úr gildi, og hann vefengir sérstaklega, að 8. kafli lögreglusamþykktar nr. 2 frá 1930 eigi nægjanlega lagastoð. Þá er því haldið fram, að téð reglugerðarákvæði sé niður fallið sakir notkunarleysis. Er á það bent, að reglum þessum hafi aldrei verið beitt. Loks er því hreyft, að stefnandi gjaldi þess að búa í þéttbýli á þann hátt að fá ekki að hafa hund, en slík mismunun brjóti í bága við jafnréttisákvæði 14. gr. mannréttindasáttmálans.

Í sóknargögnum er eigi sérstaklega fjallað um formhlið máls þessa. Eigi var heldur sérstaklega fjallað um þau í munnlegum málflutningi.

3.2. Stefndi borgarstjórinn í Reykjavík hefur haldið því fram, að téð reglugerðarákvæði hafi nægjanlega lagastoð svo og 65. gr. lögreglusamþykktar Reykjavíkur. Bent er á, að synjun borgarráðs á umsókn stefnanda um að halda hund á heimili sínu styðjist við landslög. Því er mótmælt, að með því hafi á nokkurn hátt verið brotið í bág við 66. gr. stjórnarskrárinnar eða 8. gr. Evrópuráðssamningsins. Ekki verði heldur fundin nein rök fyrir því, að skert hafi verið friðhelgi heimilis stefnanda með umræddri synjun, bæði af því að réttur til hundahalds geti ekki talizt til þeirra réttinda, sem vernduð séu með 8. gr. Evrópuráðssamningsins, svo og vegna þess, að stefnandi eigi engan hund.

Í greinargerð eða málflutningi var eigi fjallað um formhlið málsins.

3.3. Stefndu dómsmálaráðherra og heilbrigðismálaráðherra hafa í fyrsta lagi vefengt, að stefnandi geti fengið úrlausn dómstóla um gildi og/eða lögmæti þeirra atriða almennt, sem mál þetta fjallar um. Stefnandi eigi engan hund og hafi því ekki orðið fyrir neinni skerðingu á friðhelgi einkalífs eða mannréttinda og dómkrafa stefnanda sé takmörkuð við húsnæði það, sem hann nú hafi á Flókagötu 39. Stefnandi sé ekki skráður eigandi að því húsi. Ekki sé upplýst, hve margar fjölskyldur eða heimili séu í húsinu, og ekki sé ljóst, hvort stefnandi takmarki kröfu sína við einn hund eða fleiri.

Að öðru leyti eru varnarástæður svipaðar og raktar voru í 3.2. Ekki er talinn vafi á því, að umrædd reglugerðarákvæði og áminnt ákvæði lögreglusamþykktar Reykjavíkur séu í samræmi við lagaákvæði og stjórnskipulega gild. Því er mótmælt, að með þessum heimildum hafi 66. gr. stjórnarskrárinnar og 8. gr. Evrópuráðssamningsins verið brotin eða 14. gr. mannréttindasáttmálans. Loks er því mótmælt sem röngu, að umrædd ákvæði í hinum tilvitnuðu reglugerðum séu niðurfalinn sakir notkunarleysis.

4.0.

4.1. Að framan er það rakið, að stefnandi hefur sótt um leyfi til borgaryfirvalda til að halda hund af íslenzku fjárhundakyni á heimili sínu í Reykjavík. Þessari umsókn var ekki sinnt á þeim grundvelli, að ákvæði reglugerða nr. 61 frá 12. september 1924 og nr. 11 frá 20. janúar 1950, 161. gr., varðandi bann við hundahaldi í Reykjavík stæðu því í vegi. Niðurstaðan er á því reist, að heimild í reglugerðunum til frávika sé ekki fyrir hendi í tilvikum þessu, enda sýnist það vafalaust. Stefnandi beinir nú málssókn þessari að lögmæti „synjunarinnar“ í því skyni að fá skorið úr um gildi fyrrgreindrar reglugerðar og reglugerðarákvæðis auk 65. gr. lögreglusamþykktar fyrir Reykjavík nr. 2 frá 7. janúar 1930 ásamt síðari breytingum, sem einnig varða hundahald í Reykjavík.

Athugunarefni er, hvort málssóknin með þessum hætti fái staðizt. Jafnvel þótt svo væri, er formskilyrðum laga að öðru leyti ekki fullnægt.

Það er fyrr rakið, að stefnandi hefur lagt fram vottorð, sem bendir til þess að hann eigi hund í geymslu utan Reykjavíkur. Þessu vottorði hefur þó verið mótmælt sem röngu, og hefur stefnandi ekki upplýst þetta nánar. Umsókn stefnanda var og eigi í tengslum við ákveðinn hund, og stefnandi hefur enga viðhlítandi grein gert fyrir áformum sínum um að halda hund á heimili sínu í Reykjavík. Það þykir því ekki hafa verið nægjanlega sýnt fram á, að umrædd ályktun borgarstjóra í fyrrgreindu bréfi, dags. 3. febrúar 1972, brjóti gegn brýnum og ákveðnum hagsmunum stefnanda að lögum. Málssóknin, eins og hún hér liggur fyrir, fer því í bága við 67. gr. gr. laga nr. 85/1936 og þær almennu reglur réttarfarsins, sem hér eiga við. Er því strax af þessari ástæðu skylt að vísa málinu frá dómi, enda þótt krafa um það hafi ekki komið fram.

Rétt er, að málskostnaður falli niður.

Stefán M. Stefánsson borgardómari kvað upp dóm þennan.

Dómsorð:

Máli þessu er vísað frá dómi.

Málskostnaður fellur niður.

Föstudaginn 22. júní 1973.

Nr. 93/1973: **Grand Metropolitan Hotels Ltd.**

gegn

Birgi Ágústssyni

Finnbirni Þorvaldssyni

Hilmari H. Bendtsen og

Ólafi Finsen.

Dóminn skipuðu hinir reglulegu dómara Hæstaréttar.

Kærumál. Frávísunardómur úr gildi felldur. Sératkvæði.

Dómur Hæstaréttar:

Sóknaraðili hefur samkvæmt heimild í 21. gr., 1. tl. b., laga nr. 57/1962 skotið máli þessu til Hæstaréttar með kæru 26. apríl 1973, sem Hæstarétti barst 8. júní s. á. Krefst hann þess, að hinum kærða frávísunardómi verði hrundið og lagt verði fyrir héraðsdóm að kveða upp efnisdóm í málinu. Þá krefst hann kærumálskostnaðar úr hendi varnaraðilja.

Varnaraðiljar krefjast þess, að hinn kærði dómur verði staðfestur og sóknaraðilja dæmt að greiða þeim kærumálskostnað.

Sóknaraðilja var með úrskurði sjó- og verzlunardóms Reykjavíkur 3. desember 1971 veittur kostur á öflun ýmissa nánar greindra gagna. Kröfugerð hans á hendur varnaraðiljum er á því reist, að þeir beri sem stjórnarmenn í hlutafélaginu Ferðasögu h/f persónulega ábyrgð á skuldbindingum